

Statenmededeling

Onderwerp

Stand van zaken legionella bij afvalwaterzuiveringsinstallaties

Datum

12 november 2019

Documentnummer

GS: 4590433

PS: 4608987

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

De stand van zaken van het onderzoek en situatie in de provincie Noord-Brabant t.a.v. legionella in afvalwaterzuiveringsinstallaties

Aanleiding

Legionellabacteriën kunnen zich via de lucht verspreiden en een longontsteking veroorzaken als mensen ze inademen. Ze worden meestal verspreid door installaties die water vernevelen, zoals bubbelbaden en 'natte' koeltorens.

Sinds 2012 stijgt in Nederland het aantal legionella-infecties, maar meestal is niet bekend door welke bron mensen ziek zijn geworden. De afgelopen jaren zijn meerdere gevallen van longontsteking door legionella, onder meer in

Noord-Brabant in 2016/2017, toegeschreven aan afvalwaterzuiveringsinstallaties.

Daarom hebben Omgevingsdienst NL (koepel omgevingsdiensten) en STOWA (kenniscentrum waterschappen) de afvalwaterzuiveringsinstallaties in Nederland geïnventariseerd. Het RIVM heeft bepaald bij welke installaties legionella mogelijk kan groeien en zich verspreiden. Dit heeft geresulteerd in het rapport "Inventarisatie van legionellarisico's bij afvalwaterzuiveringsinstallaties"¹. Het rapport bevat een landelijke risicoschatting voor afvalwaterzuiveringsinstallaties en omvat zowel industriële afvalwaterzuiveringsinstallaties (IWZI's) als rioolwaterzuiveringsinstallaties in beheer van de waterschappen (RWZI's). Van 567 afvalwaterzuiveringsinstallaties kon een risico-inschatting worden gemaakt.

Doel van deze Statenmededeling is om uw staten te informeren over de stand van zaken van het onderzoek en de situatie in de provincie Noord-Brabant.

¹ <https://www.rivm.nl/bibliotheek/rapporten/2019-0061.pdf>

Bevoegdheid

De provincie is bevoegd gezag voor vergunningverlening, toezicht en handhaving voor IWZI's van grotere bedrijven en RWZI's van waterschappen (Wet Milieubeheer).

Datum

12 november 2019

Documentnummer

GS: 4590433

PS: 4608987

Kernboodschap

1. *In Noord-Brabant hebben 12 afvalwaterzuiveringsinstallaties waarvoor de provincie bevoegd gezag is, een verhoogd risico*

Het risico op verspreiding van legionella is afhankelijk van het type zuivering, het type industrie, de temperatuur van het proceswater en de mate van beluchting.

Door RIVM-onderzoek is ingeschat dat bij 69 IWZI's en 12 RWZI's² legionellagroei en -verspreiding aannemelijk tot zeer aannemelijk is. Hiervan bevinden zich 16 IWZI's en 4 RWZI's in Noord-Brabant. Van deze installaties met verhoogd risico is de provincie bevoegd gezag voor 8 IWZI's en 4 RWZI's.

Omgevingsdiensten bekijken per bedrijf wat de beste methode is om verspreiding (en toekomstige besmetting) tegen te gaan en hoe een bedrijf te overtuigen is maatregelen te treffen. Voorbeelden van maatregelen zijn mondkapjes (gericht op de medewerkers van de bedrijven) en afdekking van de beluchtingstanks (gericht op omwonenden).

2. *Rapportage vervolgonderzoek (inclusief bemonstering) eind 2019 beschikbaar*

Momenteel wordt door het RIVM en Omgevingsdienst NL een vervolgonderzoek uitgevoerd om een aantal onzekerheden in beeld te krijgen. Onderdeel van dit vervolgonderzoek is het bemonsteren van de installaties om te bepalen of de legionella-bacterie daadwerkelijk aanwezig is en in welke concentratie. Bij meerdere installaties zijn inmiddels verhoogde concentraties aangetroffen. Met deze bedrijven is onmiddellijk contact opgenomen om direct maatregelen te treffen om besmetting van omwonenden te voorkomen. Ook de GGD wordt hierbij betrokken. De rapportage wordt eind 2019 naar het Min I&W (de opdrachtgever van het onderzoek) gestuurd.

3. *Structurele aanpak gewenst*

In het Activiteitenbesluit milieubeheer is geen normering opgenomen die de mate van legionella in een lozing reguleert; er wordt actie ondernomen zodra legionella aangetoond is. Maar ook als in een installatie met verhoogd risico geen legionella is aangetroffen, zijn maatregelen gewenst, bijvoorbeeld monitoring en preventieve maatregelen. Op dit moment wordt in een landelijke werkgroep (Omgevingsdiensten, IPO, VNG en Min I&W) gewerkt aan een structurele aanpak hiervoor. Hierbij worden ook de resultaten van het vervolgonderzoek betrokken. Binnen de Omgevingsdienst NL is ODBN de kartrekker van dit dossier.

Consequenties

Afhankelijk van de conclusies in het vervolgrapport.

² Inmiddels is hier een 13^e RWZI bijgekomen

Europese en internationale zaken

Niet van toepassing

Datum

12 november 2019

Documentnummer

GS: 4590433

PS: 4608987

Communicatie

Provinciale Staten van alle provincies worden gelijktijdig geïnformeerd over de stand van zaken in hun provincie. Na publicatie van het vervolgrapport zal bezien worden (afhankelijk van de conclusies) hoe hierover verder gecommuniceerd wordt.

Vervolg

Het vervolgonderzoek van RIVM zal via modellering meer inzicht geven of, en zo ja, welke installaties in het verleden tot besmettingen hebben geleid. Op basis daarvan kunnen de criteria voor de risicobeoordeling zo nodig worden aangepast. Daarnaast wordt bij 5 locaties (landelijk) via luchtmetingen de effectiviteit van de genomen beheersmaatregelen bepaald. De resultaten zullen bijdragen aan meer kennis over de mogelijkheden om legionellaverspreiding te voorkomen en beheersen. Tevens zal worden bepaald of huidige wet- en regelgeving tot de gewenste resultaten leidt en wat de best beschikbare technieken bij afvalwaterzuiveringsinstallaties zijn. Hierover zullen we uw staten te zijner tijd informeren.

Bijlagen

geen

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Programmamanager: mevrouw N. Wester, (073) 681 27 02, nwester@brabant.nl.

Opdrachtnemer: mevrouw D.A.M. van de Ven, (073) 681 28 55, mvdven@brabant.nl.